

Właściwość przedmiotowa ABW. Uwagi na tle ustawowego katalogu zadań ABW w projekcie nowej ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Szóstego kwietnia 1990 roku uchwalona została ustawa o Urzędzie Ochrony Państwa². W życie akt ten wszedł z dniem ogłoszenia, co nastąpiło 10 maja 1990 roku. Zgodnie z art. 129 tej ustawy utworzenie UOP oznaczało rozwiązanie Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Od tych wydarzeń, które zapoczątkowały budowę służb specjalnych dostosowanych do wymogów demokratycznego państwa prawa, mija blisko 25 lat. Mimo tak długiego okresu, ewolucja polskich służb specjalnych nie jest zakończona i wciąż regulacje dotyczące funkcjonowania organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa stanowią obszar licznych zmian.

Najnowszy etap zmian w strukturze służb specjalnych zapoczątkowany został projektami nowych ustaw o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu z 1 sierpnia 2013 roku. Uzasadnienie dla przygotowywanej reformy stanowi zarzut niedostatecznie szybkiej reakcji ABW na tzw. aferę Amber Gold, co miało być spowodowane 1) nachodzeniem na siebie kompetencji Policji i Agencji, 2) brakiem właściwych mechanizmów koordynujących pracę służb specjalnych i policyjnych oraz 3) nadmiernym skupieniem się ABW na działaniach procesowych, wskutek czego zaniedbane zostały działania przedprocesowe³. By nie dopuścić do powtórzenia się w przyszłości podobnych afer, jak ta związana z gdańskim parbankiem, twórcy nowej ustawy o ABW przyjęli dwa podstawowe założenia, których wcielenie w życie ma doprowadzić do skuteczniejszego działania największej polskiej służby specjalnej. Po pierwsze nowa ustawa ma precyzyjnie rozgranicyć kompetencje głównych organów zwalczających najpoważniejszą przestępczość, to jest funkcjonującego w ramach Policji Centralnego Biura Śledczego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Po drugie ABW ze służby procesowo-informacyjnej ma stać się służbą informacyjno-procesową. Realizacja

1 Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

2 Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz.U. z 1990 r. Nr 30, poz. 180).

3 Ustawa o ABW z 1.08.2013 r., Uzasadnienie, s. 79.

wskazanych założeń ma być osiągnięta przede wszystkim poprzez zmiany w zakresie właściwości przedmiotowej ABW. Ogólne uregulowanie art. 5 ust. 1 pkt 2 obecnej ustawy o ABW w projekcie nowej ustawy zastąpiono rozbudowanym i szczegółowym przepisem umieszczonym w art. 3 ust. 1 pkt 2, zawierającym wyliczenie czynów zabronionych z podaniem właściwych artykułów kodeksu karnego i kodeksu karnego skarbowego oraz ustawy o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa⁴.

Wprowadzone zmiany w zakresie właściwości przedmiotowej objawiają się przede wszystkim wyłączeniem kompetencji ABW w obszarze zwalczania przestępczości zorganizowanej o charakterze kryminalnym, w tym przestępczości związanej z produkcją i obrotem środkami odurzającymi. Nowy przepis regulujący właściwość przedmiotową ABW wprowadza również ograniczenia w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej poprzez pominięcie czynów zabronionych o charakterze ekonomicznym wskazanych w ustawach pozakodeksowych, w tym czynów zabronionych wymienionych w art. 171 ust. 1 i 3 ustawy – Prawo bankowe⁵ i art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi⁶. Nowa ustawa o ABW pozbawi również tę służbę właściwości w zakresie zwalczania przestępczości korupcyjnej, które to zadanie w całości powierzone zostanie CBA.

Ze względu na zajmowaną przez ABW pozycję w systemie bezpieczeństwa i znaczenie realizowanych przez ten urząd funkcji, przedstawione powyżej zmiany, które wprowadzone zostaną wraz z wejściem w życie nowej ustawy o ABW, wymagają pogłębionej analizy. Ocena ta jest tym bardziej potrzebna, iż w projekcie nowej ustawy o ABW oprócz modyfikacji szeregu poszczególnych instytucji dotyczących pracy służb specjalnych zaobserwować można pewne generalne założenia co do charakteru i roli organów bezpieczeństwa w demokratycznym państwie prawnym.

Przechodząc do szczegółowych rozważań przeanalizować należy przede wszystkim podstawową i najważniejszą ideę projektu nowej ustawy o ABW, która sprowadza się do poglądu, że służby specjalne winny być służbami informacyjnymi, względnie informacyjno-procesowymi, a nie organami procesowymi, które jedynie dodatkowo pozyskują informacje. Koncepcja ta ewidentnie nawiązuje do zachodnioeuropejskiego modelu służb specjalnych, którego idealną egzemplifikacją są rozwiązania niemieckie. W Republice Federalnej Niemiec funkcjonuje wyraźne rozgraniczenie pomiędzy służbami policyjnymi a specjalnymi, określane jako Tren-

4 Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2013 r. Nr 0, poz. 194).

5 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2012 r., poz. 1376).

6 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2014 r., poz. 94).

nungsgebot⁷. Oceniając zainspirowanie się twórców projektu nowej ustawy o ABW rozwiązaniami niemieckimi, wyrazić można pogląd, iż nawiązanie do modelu niemieckiego otrzymało rozsądny zakres. Z jednej strony jako słuszne należy ocenić rozwiązanie, postrzegające służby specjalne przede wszystkim jako instytucje przeznaczone do pozyskiwania informacji na przedpolu mogących powstać zagrożeń, skupiające się tym samym na działaniach zapobiegawczych i sprawdzających przy wykorzystaniu co do zasady metod i środków operacyjnych. Równocześnie jednak za rozwiązanie pozytywne należy uznać pozostawienie ograniczonych uprawnień śledczych, w szczególności w obszarze przestępczości, do zwalczania której ABW jest powołana ze swej istoty, tj. w obszarze czynów zabronionych dotyczących szpiegostwa, ochrony informacji niejawnych, ekonomicznych podstaw państwa oraz obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa. Warto w tym miejscu wskazać, iż pionery śledcze funkcjonują w strukturach wielu służb specjalnych. Przy czym oprócz służb posowieckich takich jak rosyjskie FSB⁸, ukraińskie FSU⁹, białoruskie KGB¹⁰ czy Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego Chińskiej Republiki Ludowej (Guójiā Ānquǎnbù 国家安全部)¹¹ szerokie uprawnienie procesowe posiada również amerykańskie Federalne Biuro Śledcze¹². Całkowite odebranie uprawnień procesowych ABW mogłoby doprowadzić do osłabienia zdolności tej służby. Obecnie pionierzy operacyjne ABW, po uzyskaniu materiałów rodzących podejrzenie popełnienia przestępstwa, przekazują je do jednostki procesowej, która po ich przeanalizowaniu stosownie do art. 303 § 3 kpk. w związku z art. 312 kpk. może złożyć zawiadomienie o możliwości podejrzenia przestępstwa, co do którego winno toczyć się śledztwo lub ewentualnie samodzielnie wszczęć postępowanie przygotowawcze w formie dochodzenia. W sytuacji pierwszej, a więc kiedy ze względu na wagę sprawy postępowanie musi toczyć się w formie śledztwa, ostateczną decyzję w przedmiocie wydania postanowienia o wszczęciu postępowania karnego wydaje, zgodnie z art. 305 § 3 kpk., prokurator. Następnie może on powierzyć wszczęte postępowanie właściwej służbie, przy czym jeśli materiał wpłynął od ABW i postępowanie dotyczy czynu objętego jej właściwością, zasadą jest powierzanie śledztwa do prowadzenia Agencji. Opisana powyżej procedura prowadzi do tego, że proces karny zainicjowany dzięki pracy opera-

7 J. Gawryszewski, *Służby specjalne w Republice Federalnej Niemiec*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2012, nr 6, s. 11-22; D. Pożaroszczyk, *Federalny Urząd Ochrony Konstytucji – zadania i charakterystyka zwalczanych zagrożeń*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 8, s. 162; J. Singer, *Das Trennungsgebot – Teil 1: Politisches Schlagwort oder verfassungsrechtliche Vorgabe?*, „Die Kriminalpolizei” 2006, nr 3, s. 85-86; D. Kugelmann, *Polizei- und Ordnungsrecht*, Berlin 2011, s. 52.

8 M. Świerczek, *Federalna Służba Bezpieczeństwa i jej rola w polityce wewnętrznej Kremla. Wstęp do zagadnienia*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Wydanie specjalne OSW, Warszawa 2013, s. 32.

9 J. Darczewska, N. Ortowska-Chyż, *Służby specjalne Ukrainy na tle ewolucji systemu politycznego*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Wydanie specjalne OSW, Warszawa 2013, s. 63.

10 J. Darczewska, M. Zarębska, *Służby specjalne w białoruskim systemie politycznym*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Wydanie specjalne OSW, Warszawa 2013, s. 99-100.

11 R. Faligot, *Tajne służby chińskie. Od Mao do igrzysk olimpijskich*, tłum. O. Hedemann, A. Rasińska-Bóbr, Katowice 2009, s. 164-167.

12 J. Douglas's, *Guide to Careers in the FBI*, New York 2006, s. 115.

cyjnej ABW jest prowadzony przez jej wydziały procesowe. Zaletą tego rozwiązania jest możliwość elastycznej współpracy między funkcjonariuszami operacyjnymi a procesowymi w ramach jednej instytucji. Dzięki powyższemu redukcji ulega formalizm oraz dodatkowo unika się czasochłonnego przenoszenia akt pomiędzy poszczególnymi instytucjami. W obliczu wskazanych zalet utrzymania pionów procesowych w strukturze największej polskiej służby specjalnej, całkowite odebranie uprawnień procesowych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego byłoby rozwiązaniem zbyt daleko idącym. Analizując koncepcję wyraźnego rozdzielenia służb procesowych, realizujących funkcję ścigania karnego od służb specjalnych nastawionych na zbieranie informacji, pamiętać warto o kontekście historycznym, w ramach którego ukształtował się obecny model niemieckich służb specjalnych. Pozbawienie Federalnego Urzędu Ochrony Konstytucji uprawnień procesowych było konsekwencją dwóch zjawisk. Z jednej strony, w obliczu podziału państwa niemieckiego po II wojnie światowej i wzrastającej agresywności NRD, alianci zachodni zdawali sobie sprawę z potrzeby odbudowy służb specjalnych RFN, które zapewniłyby skuteczną ochronę kontrwywiadowczą. Równocześnie, pamiętając o zbrodniach popełnianych przez Gestapo¹³, obawiano się utworzenia służby dysponującej zbyt potężnymi uprawnieniami. Dziś w Polsce, po dwudziestu pięciu latach funkcjonowania demokratycznych służb specjalnych z pewnością nie można stwierdzić, że dysponowanie najpierw przez UOP, a obecnie przez ABW kompetencjami procesowymi stanowi zagrożenie dla konstytucyjnie chronionych praw i wolności obywatelskich¹⁴. W związku z tym uznać należy, iż obecnie nie ma potrzeby, by odbierać uprawnienia procesowe służbom specjalnym i tym samym poważnie ograniczać ich możliwości.

Przechodząc do oceny drugiej z przewodnich idei projektu nowej ustawy o ABW, czyli koncepcji postulującej precyzyjne rozgraniczenie uprawnień pomiędzy poszczególnymi służbami, zauważyć należy, że koncepcja ta musi być odmiennie rozumiana i w konsekwencji realizowana na etapie procesowym i przedprocesowym. Po wydaniu postanowienia o wszczęciu procesu, stosownie do art. 311 § 2 kpk. w związku z art. 312 kpk. zainicjowane postępowanie jest powierzane przez prokuratora do prowadzenia właściwej instytucji, ewentualnie prowadzone jest jako śledztwo własne. Na tym etapie dublowanie postępowań i równoległe prowadzenie spraw przez różne służby jest zjawiskiem niepożądanym, prowadzącym do zbędnego powtarzania czynności procesowych. Eliminacji tego zjawiska służy właśnie

13 W 1946 r. Gestapo (Geheime Staatspolizei, Tajna Policja Państwowa III Rzeszy) została uznana przez Międzynarodowy Trybunał Wojskowy w Norymberdze za organizację przestępczą, winną ludobójstwa i zbrodni wojennych.

14 Kontrowersyjne sytuacje, które przydarzyły się UOP i ABW w ich dotychczasowej historii, takie jak chociażby zatrzymanie prezesa PKN Orlen w roku 2002, tzw. afera Blidy czy przeszukanie w domu twórcy strony internetowej „Antykomor” w roku 2011, w żaden sposób nie mogą być porównywane ze zbrodniczym wykorzystaniem procesu karnego i instytucji wymiaru sprawiedliwości do popełniania masowych mordów na przeciwnikach III Rzeszy przez Geheime Staatspolizei.

praktyka powierzania postępowań do prowadzenia, która w założeniu ma precyzyjnie wskazywać podmiot, który jest odpowiedzialny za dane postępowanie. Na uniknięcie nakładania się czynności procesowych nastawiona jest również, przewidziana w § 130 regulaminu prokuratorskiego, instytucja łączenia postępowań karnych¹⁵. Ważną rolę pełnią też procedury rejestracji spraw i wykonywane na bieżąco koordynacje, których celem jest wychwycenie sytuacji równoległego prowadzenia czynności procesowych.

Odmiennie przedstawia się sytuacja na etapie działań przedprocesowych o charakterze zapobiegawczym. W świetle art. 303 kpk. dla wykonywania czynności profilaktycznych nie jest konieczne uzyskanie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa. Działania te prowadzone są przy wykorzystaniu form, metod i środków pracy operacyjnej w warunkach głębokiego utajenia. Są to działania wyprzedzające, które winny być skoncentrowane na obszarach szczególnie podatnych na wystąpienie zjawisk przestępczych. Typowymi obiektami, które należy objąć intensywną ochroną profilaktyczną, są największe spółki Skarbu Państwa działające w strategicznych obszarach gospodarki narodowej, instytucje państwowe i samorządowe dysponujące pieniędzmi publicznymi oraz prywatni przedsiębiorcy prowadzący interesy w szczególnie wrażliwych branżach takich jak obrót bronią czy też materiałami podwójnego przeznaczenia. Okoliczność, że działania profilaktyczne, mając charakter wyprzedzający, skupiają się jedynie na możliwych do wystąpienia zagrożeniach, a nie na realnie zaistniałych faktach, implikuje, iż w ramach tych przedsięwzięć nie jest dopuszczalne stosowanie przymusu ingerującego w sferę praw i wolności obywatelskich. Fakt ten powoduje z kolei, że na etapie przedprocesowym możliwe jest jedynie fragmentaryczne rozpoznanie danego zagadnienia. Wobec czego wskazane jest zwiększanie liczby znajdujących się w dyspozycji źródeł informacji i dlatego też objęcie danego obszaru zainteresowaniem kilku oddzielnych służb jest zjawiskiem pożądanym.

Dodatkowo wskazać należy, że bezwzględne rozdzielenie uprawnień służb na etapie przedprocesowym, poprzez jednoznaczne określenie kompetencji danej służby w drodze odwołania się do poszczególnych przepisów ustawowych, stwarzałoby istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli. Jak wskazano powyżej, działania profilaktyczne nie wiążą się z konkretnymi czynami, lecz jedynie potencjalnymi zagrożeniami. Owa potencjalność powoduje, że nierzadko nie jest możliwe nadanie precyzyjnej kwalifikacji rozpoznawanemu zagadnieniu. Ograniczenie kompetencji poszczególnych służb na etapie przedprocesowym do konkretnych czynów zabronionych mogłoby w konsekwencji doprowadzić do powstania obszarów, które ze względu na trudności z nadaniem kwalifikacji nie zostałyby objęte rozpoznaniem przez żadną ze służb. Sytuacja taka sprzyjałaby oczywiście roz-

15 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. z 2014 r., poz. 144).

winięciu się w tych obszarach zjawisk niepożądanych, stanowiących realne zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego. Podniesione w niniejszym tekście zagrożenie zostało dostrzeżone przez projektodawcę, który w art. 3 ust. 2 projektu z 1 sierpnia 2013 roku w odniesieniu do rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw operuje katalogiem poszczególnych czynów zabronionych. Natomiast w art. 3 ust. 1 dotyczącym rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania zagrożeń naruszających bezpieczeństwo wewnętrzne i konstytucyjny porządek państwa, posługuje się terminami opisowymi takimi jak zagrożenie o charakterze terrorystycznym czy ekstremistycznym lub też zagrożenie godzące w bezpieczeństwo ekonomiczne państwa. Rozwiązanie to należy ocenić pozytywnie jako pozwalające na elastyczne prowadzenie działań operacyjnych na etapie przedprocesowym.

Analizując katalog zadań ABW, zawarty w projekcie nowej ustawy, ocenie warto poddać także kilka szczegółowych rozwiązań. W pierwszej kolejności zwraca uwagę wyłączenie ABW z obszaru zwalczania przestępczości zorganizowanej o charakterze kryminalnym. Przeciwno temu rozwiązaniu podniesione zostało¹⁶, że znaczna część grup przestępczych wywodzących się z terenów byłego ZSRR i aktywnych na terenie Polski nasycona jest byłymi funkcjonariuszami radzieckich służb specjalnych, a więc ludźmi, którzy przeszli specjalistyczne szkolenie w zakresie tajnych działań¹⁷. Fakt ten powodować ma istotne trudności w rozpracowaniu takich grup przez Policję, której funkcjonariusze nie są obeznani ze specyfiką działań kontrwywiadowczych. Z drugiej strony podkreślić należy, iż Policja stanowi formację nieporównywalnie liczniejszą od ABW, w związku z czym jej pionierzy odpowiedzialni za zwalczanie grup i związków przestępczych mogą w swych działaniach wykorzystywać, w sposób bezpośredni, niezwykle szeroki zasób informacji operacyjnych dostarczonych przez policjantów prewencji oraz dzielnicowych. Wskazać trzeba również, że posiadanie szczególnych umiejętności przez część przestępców rosyjskojęzycznych największe znaczenie odgrywa na etapie przedprocesowym. Po wszczęciu jawnego procesu podejmowane czynności i ogólna taktyka śledcza są zasadniczo zbliżone niezależnie od tego, czy osoby podejrzane związane są ze służbami specjalnymi czy też nie¹⁸. W związku z tym nie powinno się przeceniać faktu powiązania części grup rosyjskojęzycznych ze służbami specjalnymi tym bardziej, że zagrożeniu temu w sytuacjach niezbędnych zapobiegać można, a nawet należy, poprzez włączenie w działania prowadzone zasadniczo przez Policję, funkcjonariuszy ABW. W tym miejscu, w kontekście potrzeby zwalczania przestępczości zorganizowanej, warto poczynić generalną uwagę o konieczności intensywnej współpracy pomiędzy poszczególnymi służbami, zarówno na poziomie krajowym, jak między-

16 A. Kowalski, *Pseudoreforma specszub. Ograniczenie kompetencji ABW*, <http://niezalezna.pl/45745-pseudoreforma-specszub-ograniczenie-kompetencji-abw> (14.06.2014).

17 Na obecność osób wywodzących się ze struktur siłowych w poradzieckich zorganizowanych grupach przestępczych zwraca uwagę również H. Abadinsky, *Organized Crime*, Belmont, CA 2013, s. 211-212 oraz S.L. Mallory, *Understanding organized crime*, Sudbury 2012, s. 94.

18 S.L. Mallory, op. cit., s. XIX.

narodowym. Tylko bowiem wspólne działania wielu wyspecjalizowanych instytucji są w stanie doprowadzić do sukcesu w walce z grupami o charakterze mafijnym¹⁹.

W projekcie nowej ustawy w art. 3 ust 2 zauważyć można również brak wskazania czynów zabronionych skodyfikowanych w art. 171 ust. 1 i 3 ustawy – Prawo bankowe i art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Przepisy te stanowią podstawę prowadzenia postępowań karnych dotyczących tzw. parabanków. Obecnie najważniejsze z postępowań tego typu²⁰ prowadzone są przez pionierów śledcze ABW. Projektowana zmiana położy kres tej praktyce. Również to rozwiązanie wydaje się słuszne. Wskazać należy, że ABW jest służbą niewielką, zatrudniającą kilka tysięcy funkcjonariuszy, przy czym liczba funkcjonariuszy śledczych jest oczywiście jeszcze mniejsza²¹. Tymczasem sprawy parabankowe charakteryzują się ogromną liczbą pokrzywdzonych, których należy przesłuchać. Obowiązek ten, w obecnej sytuacji kadrowej ABW, stanowi znaczące obciążenie dla tej służby, istotnie wpływając na szybkość prowadzonych postępowań. Równocześnie praktyki powierzania postępowań parabankowych ABW nie usprawiedliwia stopień skomplikowania tego typu spraw. Wbrew pozorom nie są to sprawy szczególnie trudne dowodowo. Większość czynności sprowadza się do prostych, powtarzalnych przesłuchań. Oczywiście w sprawach tego typu występują również zagadnienia wymagające specjalistycznej wiedzy, niemniej zagadnienia te mogą zostać w sposób dostateczny wyjaśnione przez funkcjonariuszy Policji działających pod nadzorem prokuratorów doświadczonych w prowadzeniu śledztw z zakresu przestępczości gospodarczej w miarę potrzeby przy wsparciu biegłych.

Podsumowując dokonane spostrzeżenia, uznać należy, że projekt nowej ustawy o ABW idzie zasadniczo w dobrym kierunku. Oczywiście już dziś można stwierdzić, iż nie jest to projekt pozbawiony wad²², a kolejne niedoskonałości z pewnością ujawnią się po wejściu w życie ustawy. Pozytywnie jednak należy ocenić te zmiany, które zmierzają do ograniczenia i tym samym zrationalizowania zakresu uprawnień śledczych ABW i które objawiają się pozostawieniem kompetencji procesowych jedynie w obszarach właściwych dla służby specjalnej. Dzięki istotnemu ograniczeniu prowadzonych procesów pojawi się możliwość przesunięcia zaoszczędzonych sił

19 Przykład bardzo dobrej współpracy na ogromną skalę, pomiędzy licznymi jednostkami stanowi akcja *Delirium* wymierzona w jeden z najniebezpieczniejszych meksykańskich karteli narkotykowych *La Familia Michoacana*. W ramach prowadzonej w latach 2010-2011 operacji *Delirium* aresztowano 1985 osób oraz przejęto 1257 kg metamfetaminy, 2722 kg kokainy, 456 kg heroiny oraz blisko 7 ton marihuany. W projekcie *Delirium* udział brali funkcjonariusze i pracownicy FBI, DEA, Immigration and Customs Enforcement, Internal Revenue Service, służb granicznych, agencji United States Marshals Service, a także ponad trzysetu innych federalnych, stanowych i zagranicznych instytucji powołanych do zwalczania przestępczości, <http://www.fbi.gov/news/pressrel/press-releases/project-delirium-results-in-nearly-2-000-arrests-during-20-month-operation-seizures-of-more-than-12-tons-of-drugs-and-62-million-in-u.s.-currency> (15.06.2014).

20 W roku 2014 ABW prowadziła śledztwa dotyczące m.in. takich parabanków jak Amber Gold, Finroyal, EMG Capital Partners S.A. – informacja z materiałów własnych, będących w posiadaniu autora.

21 Podanie dokładnych danych ze względu na utajenie tych informacji nie jest możliwe.

22 Krytycznie należy ocenić rozwiązania związane z postępowaniem dyscyplinarnym – zob. D. Pożaroszczuk, *Postępowanie dyscyplinarne w nowej ustawie o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Ocena projektowanych zmian w świetle koncepcji rzetelnego procesu*, artykuł wystany do publikacji.

osobowych do prowadzenia najpoważniejszych spraw. Rozwiązanie to winno poprawić jakość postępowań w zakresie newralgicznych postępowań karnych godzących bezpośrednio w bezpieczeństwo państwa.

Literatura

- Abadinsky H., *Organized Crime*, Belmont, CA 2013.
- Darczewska J., Zarębska M., *Służby specjalne w białoruskim systemie politycznym*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Wydanie specjalne OSW, Warszawa 2013.
- Darczewska J., Orłowska-Chyż N., *Służby specjalne Ukrainy na tle ewolucji systemu politycznego*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Wydanie specjalne OSW, Warszawa 2013.
- Douglas's J., *Guide to Careers in the FBI*, New York 2006.
- Faligot R., *Tajne służby chińskie, Od Mao do igrzysk olimpijskich*, tłum. O. Hedemann, A. Rasińska-Bóbr, Katowice 2009.
- Gawryszewski J., *Służby specjalne w Republice Federalnej Niemiec*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2012, nr 6.
- Kugelmann D., *Polizei- und Ordnungsrecht*, Berlin 2011.
- Mallory S.L., *Understanding organized crime*, Sudbury 2012.
- Pożaroszczuk D., *Federalny Urząd Ochrony Konstytucji – zadania i charakterystyka zwalczanych zagrożeń*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 8.
- Pożaroszczuk D., *Postępowanie dyscyplinarne w nowej ustawie o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Ocena projektowanych zmian w świetle koncepcji rzetelnego procesu*, artykuł wysłany do publikacji.
- Singer J., *Das Trennungsgebot – Teil 1: Politisches Schlagwort oder verfassungsrechtliche Vorgabe?*, „Die Kriminalpolizei” 2006, nr 3.
- Świerczek M., *Federalna Służba Bezpieczeństwa i jej rola w polityce wewnętrznej Kremla. Wstęp do zagadnienia*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Wydanie specjalne OSW, Warszawa 2013.

Źródła prawa

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz.U. z 1990 r. Nr 30, poz. 180).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2012 r., poz. 1376).
- Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2013 r. Nr 0, poz. 194).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2014 r., poz. 94).
- Ustawa z 1 sierpnia 2013 r. o ABW (projekt).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. z 2014 r., poz. 144).

Źródła internetowe

<http://www.fbi.gov/news/pressrel/press-releases/project-delirium-results-in-nearly-2-000-arrests-during-20-month-operation-seizures-of-more-than-12-tons-of-drugs-and-62million-in-u.s.-currency>

Kowalski A., Pseudoreforma specszub. Ograniczenie kompetencji ABW, <http://niezalezna.pl/45745-pseudoreforma-specszub-ograniczenie-kompetencji-abw>